

Stockholm 2014-02-21

**Akademikernas
a-kassa**

Arbetslöshetskassornas samorganisation

Remissvar; SOU 2013:64, Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen.

Akademikernas a-kassa (AEA) har tagit del av delbetänkandet av parlamentariska socialförsäkringsutredningen. AEA vill anföra följande.

Sammanfattning

AEA är positiv till förslagen vad avser **pensionärernas ersättningsrätt**.

AEA välkomnar förslaget att återkallat pensionsuttag får genomslag i arbetslöshetsförsäkringen och att arbetslöshetskassorna får ta del av uppgift om tjänstepension från Skatteverket.

AEA vill göra utredningen uppmärksam på att samordningen av pension och arbetslöshetsersättning inte görs på samma sätt som enligt den befintliga samordningsregeln i 31 § ALF, varför samordningen av pension och arbetslöshetsersättning bör regleras i en särskild bestämmelse.

Vad avser de **förtroendevaldas ersättningsrätt** är AEA bekymrad över att förslaget i flera delar innebär en försämring i förhållande till hur det ser ut idag.

AEA är positiv till att det endast är den sysselsättning som den förtroendevalde i lag berättigats till ledighet för som omfattas av förslaget.

AEA anser att den uppdelning av de förtroendevalda som föreslås mellan de som enligt lag har rätt till ledighet för uppdraget och övriga kategorier av förtroendevalda är tydlig.

AEA välkomnar att den kategori av förtroendevalda som ska omfattas av förslaget inte ska omfattas av deltidsbegränsningsregeln eller av avstängningsreglerna i försäkringen.

I likhet med utredningen anser AEA att det är av vikt att en förtroendevald som är ledig för att fullgöra ett uppdrag som enligt lag berättigar till ledighet från anställning ska hållas skadeslös vid arbetslöshet.

AEA anser det problematiskt att förslaget inte omfattar deltidsarbetande som vid sidan av arbetet utfört förtroendeuppdrag.

AEA efterlyser en tydligare skrivning från lagstiftarens sida om vad som utgör hindertid för förtroendevalda, i syfte att undvika en framtida diskussion om att annan sysselsättning under arbetslös tid skulle kunna utgöra hindertid och deklarerats på kassakorten.

AEA anser att avsnittet om överhoppningsbar tid är svårt att begripa och lämnar en rad situationer olösta.

POSTADRESS:

Box 3536
103 69 STOCKHOLM

GATUADRESS:

KLARA NORRA KYRKO GATA 33

TELEFON:

08-412 33 00

TELEFAX:

08-24 78 79

E-POST:

post@aea.se

ORG. NUMMER:

80 20 05-4691

Pensionärer

Samordningsregeln i 31 § ALF

- samordning av pension och arbetslöshetsersättning görs inte på samma sätt som enligt den allmänna samordningsregeln i 31 § ALF, varför samordningen av pension och arbetslöshetsersättning bör regleras i en särskild bestämmelse.

I 31 § ALF stadgas följande - "Får en sökande med anledning av arbetslöshet fortlöpande ersättning från någon annan än arbetslöshetskassan, får dagpenning lämnas med högst skillnaden mellan det högsta belopp som får lämnas enligt 26-30 §§ och ersättningen".

Bestämmelsen tillämpas bland annat på avgångsersättning och kompletterande arbetslöshetsförsäkring och innebär att arbetslöshetskassorna betalar ut ersättning med högst en dagpenning om 680 kronor och att exempelvis en trygghetsorganisation kompenserar den enskilde i intervallet från 680 kronor och upp till 80 procent av den tidigare **dagsförtjänsten**.

Den nu föreslagna regeln vad avser samordning av arbetslöshetsersättning med pension innebär att nivån på arbetslöshetsersättningen inte längre sänks men att ett pensionsavdrag görs från **dagpenningen**. Denna samordningsregel skiljer sig således från den som nu stadgas i 31 § ALF.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har vid översyn av 31 § ALF föreslagit en ny utformning av paragrafen i syfte att tydliggöra hur samordningen faktiskt går till enligt bestämmelsen. IAF har föreslagit följande utformning -

För en sökande som med anledning av arbetslöshet, samtidigt med arbetslöshetsersättning, fortlöpande får ersättning av annan än arbetslöshetskassan, får den totala ersättningen inte överstiga 80, 70 respektive 65 procent av dagsförtjänsten som arbetslöshetskassan har fastställt enligt 26-30 §§.

I de fall den totala ersättningen överstiger de angivna nivåerna av dagsförtjänsten enligt första stycket, ska arbetslöshetskassan minska dagpenningen med det överskjutande beloppet.

Samordningen ska göras under tid då avgångs- eller omställningsersättning utgår under en ersättningsperiod om 300 ersättningsdagar, dock längst 450 ersättningsdagar för dem som är föräldrar till barn under 18 år.

IAF:s förslag är ännu bara ute på remiss till bland annat arbetsmarknadens parter.

Skillnaden mellan samordning av pension och den allmänna samordningsregeln i 31 § ALF är att i det tidigare fallet sker samordning från **dagpenningen** och i det senare fallet från **dagsförtjänsten**. Då samordning sker på olika sätt anser AEA för tydlighetens skull att samordning av arbetslöshetsersättning med pension bör läggas i en särskild paragraf.

Övergångsregeln

AEA anser att arbetssökande som, vid lagens ikraftträdande, är i en ersättningsperiod och sedan tidigare återkallat sitt pensionsuttag eller senare återkallar pensionsuttaget, ska omfattas av de nya bestämmelserna.

Förtroendevalda

Allmänt

-I många delar en försämring

AEA kan konstatera att den praxis som föreligger idag vad avser förtroendevaldas ersättningsrätt i många delar är mer positiv än det nu aktuella förslaget. Även om det finns fördelar med att inte betrakta uppdragen som förvärvsarbete, så får det en rad negativa konsekvenser. Idag kan exempelvis förtroendeuppdrag under vissa förhållanden vara tillgodoräkningsbara i försäkringen.

Vidare saknas en koppling mellan faktiskt nedlagd tid i förtroendeuppdraget och den tid som sökanden kan räkna sig tillgodo. En sökande som exempelvis har ett fastställt förtroendeuppdrag i en omfattning om 50 procent och ersätts för detta, ska under arbetslös tid deklarerat all tid i förtroendeuppdraget eftersom denna tid utgör hindertid. Många politiska uppdrag är till sin karaktär ganska omfattande och utförs inte sällan på kvällar och helger. Den sökande arbetar ofta mer tid i uppdraget än vad som ersätts. Då all tid i förtroendeuppdraget ska redovisas, kan sökanden därför behöva redovisa mer tid än vad som tidigare fastslagits för förtroendeuppdraget och för vilket han är ersatt.

För den sökande som åtar sig ett förtroendeuppdrag under arbetslös tid innebär förslaget bara en försämring.

Förvärvsarbete och deltid

-Även deltidsarbetande bör omfattas av de nya reglerna

Förtroendevaldas ställning i försäkringen har blivit oklar på grund av att förtroendeuppdrag i vissa fall har ansetts kunna jämföras med förvärvsarbete. Detta har lett till osäkerhet om vilket skydd den enskilde har i händelse av arbetslöshet. Det är viktigt att människor åtar sig förtroendeuppdrag. I synnerhet gäller detta förtroendeuppdrag som lagstiftaren bedömt vara så viktiga att de ger rätt till ledighet från en anställning.

Inte sällan har arbetssökande före arbetslösheten kombinerat ett förtroendeuppdrag med deltidsarbete. Med det nu aktuella förslaget skulle en enskild som blir arbetslös från sin deltidsanställning endast få tillgodoräkna sig arbetet i anställningen vid prövning av ersättningsrätten. AEA anser att en sådan ordning rimmar illa med den vikt som vi i ett demokratiskt samhälle lägger vid det förhållandet att människor åtar sig förtroendeuppdrag.

AEA är medveten om att en rad tillämpningssvårigheter skulle uppstå om förtroendeuppdrag skulle jämföras med förvärvsarbete. AEA anser dock att det är olyckligt om deltidsarbetande inte ska omfattas av de nya reglerna.

Hindertid

-AEA efterlyser en närmare definition av vad som avses med hindertid

AEA har tolkat förslaget som att det endast är förtroendevalda som givits lagstadgad rätt till ledighet för att fullgöra sitt uppdrag som ska deklarerat hindertid på kassakorten. Enskilda som exempelvis ägnar tid åt idrottsaktiviteter eller välgörenhetsarbete får sin ersättningsrätt bedömd utifrån grundvillkoren i 9 § ALF.

AEA anser att det för tydlighetens skull finns behov av att lagstiftaren uttalar eller särskilt föreskriver om att den aktuella hindertiden endast avser hinder på grund av förtroendeuppdrag. Det föreligger annars en fara för att förslaget om hindertid per hel- och halvtimme får andra än nu avsedda effekter. Exempelvis kan det uppstå diskussion om

huruvida läkarbesök, trängande familjeangelägenheter, besök hos frisören etc utgör hindertid. Aktiviteter som idag inte anses påverka ersättningsrätten.

Överhoppningsbar tid

- Klargör vad som gäller vid överhoppningsbar tid.

Avsnittet om överhoppningsbar tid i förslaget är svårt att läsa och svårt att begripa.

Vad AEA förstår så ska exempelvis en sökande som arbetat heltid och varit ledig viss tid för att utföra ett förtroendeuppdrag och därefter fortsätter anställningen på deltid vid sidan av förtroendeuppdrag, inte få överhoppa den senare tiden vid prövning av arbetsvillkoret. Här anser AEA att förslaget bör förtydligas. Syftet med förslagen är att en förtroendevald som är ledig för att fullgöra ett uppdrag som enligt lag berättigar till ledighet från anställning ska hållas skadeslös vid arbetslöshet. Det bör dock förtydligas vad som gäller för deltidsanställda som vid sidan av arbetet utför förtroendeuppdrag utan att vara ledig från någon anställning.

Övrigt

AEA anser att det är angeläget att förslaget vad avser samordning av pension träder i kraft så snart som möjligt. För det fall det bedöms finnas behov av ytterligare beredning vad avser förslaget om förtroendevaldas ersättningsrätt, anser AEA att de föreslagna reglerna om samordning av pension bör brytas loss och träda i kraft vid föreslagen tidpunkt.

Akademikernas a-kassa

Tomas Eriksson
bitr. kassaföreståndare

Göran Lundström
föredragande

Anna Glennert
föredragande

Synpunkter gällande Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen (SOU 2013:64)

Styrelsen vid Arbetslöshetskassan Alfa (Alfa-kassan) har, efter föredragning den 27 februari 2014, beslutat att avge följande yttrande.

Alfa-kassans synpunkter

Alfa-kassan ställer sig positivt till de föreslagna förändringarna.

Alfa-kassan anser att de föreslagna ändringarna innebär ett enklare och mer tydligt regelverk där det blir lättare för den sökande att förstå hur pensionen samordnas med arbetslöshetsförsäkringen. Med ökade krav på aktivt arbetssökande och möjlighet att ta del av uppgifter om sökandens tjänstepension kan leda till fler korrekta beslut.

Alfa-kassan anser att de föreslagna ändringarna rörande förtroendevalda innebär en enklare hantering av förtroendevaldas ersättningsärenden för arbetslöshetskassorna och ett stärkande av de förtroendevaldas skydd i arbetslöshetsförsäkringen.

De föreslagna förändringarna kommer inte att påverka Alfa-kassans arbetsbelastning vid handläggning av ersättningsärenden nämnvärt.

På styrelsens uppdrag

Sundbyberg den 27 februari 2014

Inga-Lill Andersson

Kassaföreståndare

Vårt datum
2014-03-05
Ert Dnr
Cirkulär 66/13

SO
info@samorg.org

Synpunkter från Elektrikernas, Sekos, Byggnads och Fastighets a-kassor på SOU 2013:64, ”Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen”

Arbetslöshetskassorna har getts möjlighet att lämna synpunkter på Parlamentariska socialförsäkringsutredningens (PSFU) delbetänkande om pensionärers och förtroendevaldas rätt till arbetslöshetsersättning. Här följer gemensamma synpunkter från Elektrikernas a-kassa, Sekos a-kassa, Byggnads a-kassa och Fastighets a-kassa (nedan ”kassorna”).

Pensionärernas ersättningsrätt

Enligt PSFU finns ett behov av att anpassa reglerna för samordning av pension och arbetslöshetsersättning, då det nuvarande regelverket i arbetslöshetsförsäkringen bland annat leder till oönskade effekter efter återkallande av pensionsuttag. Därutöver anges pensionsreglerna i arbetslöshetsförsäkringen vara komplicerade, eftersom samordningen sker i två led.

Kassorna delar PSFU:s uppfattning att samordningsreglerna för arbetslöshetsersättning och pension såväl bör förtydligas som förenklas.

Den lösning som föreslagits innebär att nivån på arbetslöshetsersättningen inte längre sänks till 65 procent för sökande som tagit ut ålderspension, samt att samordning med pension ska ske på ett sådant sätt att den sökande inte överkompenseras i förhållande till de ersättningsnivåer som framgår av 26-30 §§ ALF. Även en samordningsregel för ersättningstagare med grundbelopp föreslås. Vidare tydliggörs att den som upphör att uppbära pension inte fortsatt ska drabbas av pensionsavdrag. En uppgiftsskyldighet införs enligt förslaget för Skatteverket att lämna information om taxerad ålders- eller tjänstepension.

I stället för att särreglera samordning med pension föreslår PSFU att pensionsavdrag ska hanteras på samma sätt som samordning mellan arbetslöshetsersättning och ersättning från annan, i enlighet med 31 § ALF.

Som 31 § ALF idag är utformad samordnas endast inkomstrelaterad ersättning med andra ersättningar. Anledningen till detta är att 31 § tar sikte på att ingen ska erhålla mer än 80, 70 eller 65 procent av sin dagsförtjänst. En sökande kan på så vis inte överkompenseras genom att kombinera arbetslöshetsersättning med annan ersättning. PSFU föreslår att pensionsavdrag ska göras även för en sökande som endast erhåller grundbelopp. Denna ersättning står emellertid inte i relation till tidigare inkomster och en sådan en sådan sökande kan således inte heller överkompenseras. Kassorna ifrågasätter därmed syftet med att samordna pension med ersättning med grundbelopp enligt grundförsäkringen.

Kassorna tillstyrker förslagen i övrigt.

Övriga förtydliganden

PSFU har som nämnts valt att föreslå ett tillägg till nuvarande 31 § ALF för att reglera på vilket sätt avdrag för pension ska ske. Kassorna vill i sammanhanget påminna om att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, i sin rapport "Konsekvensanalys av avgångs- eller omställningsersättningar och avgångsbidrag" (2013:24, bilagorna 7 och 8) föreslagit förtydliganden av 13 och 31 §§ ALF. Förslagen innebär dels att kollektivavtalsreglerade trygghets- eller omställningsavtal inte ska betraktas som avgångsvederlag, dels att samordningsreglerna begränsas i förhållande till ersättningsperiodens längd och den period som ersättning från annan lämnas. Det är kassornas uppfattning att regeringen bör överväga att genomföra dessa förtydliganden.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Kassorna anser att samordningsreglerna för pensioner ska gälla även ersättningstagare vars ersättningsperioder påbörjats före den 1 januari 2015.

Förtroendevaldas ersättningsrätt

Kassorna håller med PSFU om att rättsläget är osäkert avseende förtroendevaldas ställning i arbetslöshetsförsäkringen. Huruvida ett förtroendeuppdrag kan jämföras med förvärvsarbete eller inte styrs dels av en äldre riktlinje från dåvarande tillsynsmyndigheten Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) och dels av domstolspraxis. Kort uttryckt kan man säga att det är uppdragets och arvodets omfattning som styr om det ska jämföras med förvärvsarbete och att gränsen för när ett uppdrag ska ses som arbete inte är helt klar.

Risken är, som PSFU också framhåller, att liknande uppdrag behandlas olika och att det svårt för de sökande att kunna avgöra om och i så fall hur ett förtroendeuppdrag påverkar ersättningen i händelse av arbetslöshet. Kassorna ställer sig därför positiva till att frågan regleras i lagen om arbetslöshetsförsäkring (ALF).

Förslagets utgångspunkter

Utgångspunkterna i PSFU:s förslag är följande:

- Förtroendeuppdrag ska inte jämföras med förvärvsarbete i arbetslöshetsförsäkringen.
- En förtroendevald som är ledig för att fullgöra ett uppdrag som enligt lag berättigar till ledighet från anställning ska hållas skadeslös vid arbetslöshet. Det innebär att uppdraget varken ska försämra eller förbättra dennes situation vid prövningen av rätten till ersättning vid arbetslöshet.
- Ersättningen vid arbetslöshet ska inte baseras på förtroendeuppdraget, utan på det arbete den sökande skulle ha utfört om han eller hon inte hade varit ledig för att utföra uppdraget.
- En sökande med förtroendeuppdrag ska ha rätt att utföra uppdraget samtidigt med att han eller hon är arbetslös. I dessa fall ska arbetslöshetsersättningen minskas motsvarande det antal timmar den sökande utför uppdraget och därmed inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Kompensation för ledighet

PSFU föreslår att det endast ska vara uppdrag som enligt lag berättigar till ledighet från anställning som ska omfattas av regleringen. Det innebär att merparten av de uppdrag som fyller en central funktion i samhället kommer att omfattas, bl.a. politiska och fackliga uppdrag. De uppdrag som faller utanför är bl.a. uppdrag som övervakare, god man och förmyndare, uppdrag som förvisso är viktiga för samhället, men som torde innehålla en stor frihet för uppdragstagaren i fråga om när utförandet av uppdraget kan förläggas. Uppdragstagaren kan i många fall fullgöra uppdraget utan att behöva ta ledigt från sitt arbete. Kassorna har därför inget att invända mot att den föreslagna regleringen begränsas till att omfatta uppdrag som enligt lag berättigar till ledighet från anställning. Det gör det lätt för både uppdragstagare och a-kassor att avgöra om ett uppdrag omfattas av regleringen. Regleringens utformning har också fördelen att när ytterligare uppdragsslag ges lagstadgad möjlighet till ledighet så kommer de att omfattas av regleringen i arbetslöshetsförsäkringen utan att det krävs någon ändring i ALF, vilket PSFU också konstaterar.

Det finns dock orsak att fundera över de uppdragstagare som har deltidsanställningar, timanställningar och de som är egna företagare. När det gäller deltidsanställningar med fastställd arbetstid tolkar kassorna förslaget som att dessa kommer att omfattas av regleringen på samma sätt

som heltidsanställda så att ledig tid p.g.a. ett uppdrag som enligt lag berättigar till ledighet ska medräknas som arbetad tid.

När det gäller företagare blir det mer problematiskt. En uppdragstagare som är företagare enligt ALF ska enligt förslaget själv intyga inte endast att han avstått från att bedriva näringsverksamhet under tid han/hon utfört sitt uppdrag, utan även hur mycket han/hon skulle ha arbetat och tjänat i sitt företag om han/hon inte hade utfört uppdraget. PSFU konstaterar att utredningen av företagarärenden redan idag bygger på den sökandes egna uppgifter. Kassorna vill invända att dessa uppgifter idag avser förhållanden som faktiskt inträffat – arbete som utförts och pengar som intjänats. Förslaget innebär att företagaren på heder och samvete också ska intyga arbete han inte har utfört och inkomst han eventuellt skulle ha haft om inte uppdraget kommit emellan. Förslaget är i denna del inte helt tillfredsställande.

Vad gäller timanställda så tolkar kassorna förslaget som att dessa inte kommer att omfattas av regleringen i denna del, då de oftast inte tagit ledigt från en anställning för att utföra sitt uppdrag. Det känns lite olyckligt om de timanställda uppdragstagarna inte hålls skadeslösa. Även dessa kan ju ha varit tvungna att avstå från arbete till följd av sitt uppdrag, men utan att kunna styrka någon ledighet från anställningen.

Möjligen skulle man för timanställda och eventuellt även för företagare kunna tänka sig någon slags schablonberäkning av tid som jämförs med förvärvsarbete, eventuellt beräknad utifrån den tid som den sökande lagt ned på sitt uppdrag.

Överhoppningsbar tid

PSFU föreslår också att tid med förtroendeuppdrag som berättigar till ledighet från anställning ska kunna överhoppas vid beräkning av ramtid. Bestämmelsen avser, såvitt kassorna förstår, att skydda de uppdragstagare vars anställning upphör, men uppdraget fortgår och är av sådan omfattning att det utgör hinder för att stå till arbetsmarknadens förfogande. Kassorna har inget att invända mot förslaget i denna del.

Kassorna noterar att PSFU därutöver menar att det inte är rimligt att begränsa den tid med förtroendeuppdrag som ska kunna överhoppas. Begränsningen av överhoppningsbar tid till maximalt fem år regleras i 17 a § ALF. För att undanta den föreslagna 16 d § ALF (16 d § reglerar för övrigt korttidsarbete sedan årsskiftet) från femårsbegränsningen, torde krävas att detta undantag regleras i 17 a § ALF. Någon sådan förändring finns dock inte med i författningsförslaget.

Det finns redan ett undantag från femårsbegränsningen av den överhoppningsbara tiden. Det undantaget gäller sökande som medföljer make/maka/sambo när denne arbetar utomlands åt en arbetsgivare med

säte i Sverige och lönen utbetalas från Sverige. Nu föreslås ytterligare ett undantag. Kassorna har svårt att se vad som särskiljer de två situationer som då kommer att undantas från övriga förhållanden som är överhoppningsbara. Femårsbegränsningen innebär att en sökande som t.ex. heltidsstuderar i fyra år och därefter är hemma för vård av barn i ett drygt år riskerar att förlora sitt försäkringsskydd. Vi har svårt att se avsikten med detta. Det är kassornas åsikt att femårsbegränsningen bör tas bort i sin helhet.

Beräkning av normalarbetstid och dagsförtjänst

Vad avser beräkning av normalarbetstid och dagsförtjänst så konstaterar kassorna att den föreslagna regleringen, där även ledig tid och förlorad inkomst från arbete medräknas, mycket väl skulle kunna utökas till att omfatta ledig tid och förlorad inkomst av andra orsaker, såsom sjukdom, föräldrapenning och andra socialförsäkringsförmåner. På så vis skulle beräkningsreglerna för normalarbetstid och dagsförtjänst kunna förenklas avsevärt genom att kassorna inte skulle behöva medräkna socialförsäkringsförmåner utan istället kunde medräkna den frånvaro och det inkomsttapp från anställningen som ledigheten orsakat.

Redovisning av förtroendeuppdrag till a-kassan

Den sista delen av förslaget rörande förtroendeuppdrag handlar om hur uppdraget ska redovisas till arbetslöshetskassan för den som är arbetslös och uppbär arbetslöshetsersättning. Förslaget i denna del motsvaras inte av något författningsförslag, men PSFU:s åsikt verkar vara, som kassorna förstår den, att den tid den sökande lägger på sitt uppdrag ska redovisas och påverka ersättningen per timme, till skillnad mot annan hindertid som alltid är hel dag. Bakgrunden till detta verkar vara att PSFU är av uppfattningen att fullgörandet av ett förtroendeuppdrag med dagens reglering medför att hela dagen ses som hindertid oavsett hur många timmar uppdraget pågått och att den förtroendevalde därför går miste om en hel dag för ett uppdrag som fullgjorts under några timmar. Detta, menar PSFU, är inte förenligt med utgångspunkten att uppdraget inte ska vare sig förbättra eller försämra den förtroendevaldes möjlighet att få arbetslöshetsersättning. Istället vill PSFU att tid med uppdrag behöver kunna redovisas på samma sätt som tid med förvärvsarbete, det vill säga i halvtimmar och timmar.

Kassorna vill framhålla att PSFU:s förslag i denna del bygger på en felaktig uppfattning av hur systemet med hindertid fungerar. För att en sökande ska bedömas vara förhindrad en hel dag krävs i allmänhet att denne varit förhindrad under merparten av arbetsdagen, i sådan utsträckning att arbetsökandet allvarligt inskränkts p.g.a. hindret. Hinder förlagt utanför ordinarie arbetstid påverkar i normalfallet inte ersättningen. Detta till skillnad mot arbete, som påverkar ersättningen oavsett under vilken tid på dygnet och under veckan som det utförts. Om tid med förtroendeuppdrag ska redovisas till a-kassan och påverka ersättningen på samma sätt som

arbete, skulle det innebära att uppdrag förlagda utanför ordinarie arbetstid, dvs. uppdrag som utförs på kvällar och helger, skulle komma att påverka ersättningen. Kassorna avråder från en sådan reglering. Det är för övrigt oklart om förslaget i denna del avser endast förtroendeuppdrag som enligt lag berättigar till ledighet från anställning, eller om detta skulle gälla även för andra förtroendeuppdrag.

Det är kassornas uppfattning att dagens system med hindertid som ska redovisas som hela dagar till a-kassan i allt väsentligt fungerar väl. Om den sökande är förhindrad under så stor del av dagen att arbetssökandet allvarligt inskränks, ska han/hon deklarerera hinder på sitt kassakort. Om den sökande varit förhindrad under en mindre del av dagen och varit aktivt arbetssökande under resten av dagen, ska han/hon inte deklarerera hinder på sitt kassakort, utan är berättigad till ersättning för denna dag. Kassorna ser ingen anledning till att särskilt reglera hur hindertid p.g.a. förtroendeuppdrag ska redovisas.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2015. Äldre regler föreslås gälla för ersättningsperioder som påbörjats före ikraftträdandet. Under förutsättning att den föreslagna särregleringen avseende hindertid inte genomförs, har kassorna inget att invända mot detta. En förändring av hindertidsredovisningen kräver dock en större ombyggnation av kassornas IT-system, vilket torde bli svårt att hinna med innan den 1 januari 2015.

Hindertidsförslaget skulle också innebära att sökande med förtroendeuppdrag som påbörjat sina ersättningsperioder före ikraftträdandet och inte fått medräkna ledighet vid beräkning av normalarbetstid och dagsförtjänst och vars uppdrag inte är så omfattande att de med dagens system för redovisning av hindertid får något avdrag på sin ersättning, skulle få redovisa sina uppdragstimmar till a-kassan och få avdrag på sin ersättning för dessa. Alternativt att förtroendeuppdrag skulle redovisas på två olika sätt beroende på när ersättningsperioden påbörjats, vilket vore svårt att administrera. Kassorna avråder från förslaget avseende hindertidsredovisning, men har i övrigt inga synpunkter på ikraftträdande och övergångsbestämmelse.

<i>Elektrikernas a-kassa</i>	<i>Sekos a-kassa</i>	<i>Byggnads a-kassa</i>	<i>Fastighets a-kassa</i>
Alexander Augst	Karin Winberg Augst	Anders Wickander	Anne Eriksson

Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen: Synpunkter från HRAK inför SO:s remissvar

HRAK har tagit del av delbetänkande SOU 2013:64 och vill lämna följande synpunkter.

Pension

HRAK är positiv till de föreslagna förändringarna. Det är dock angeläget att förändringarna kommer alla till del och att inte sökande med lika förutsättningar under lång tid behandlas på olika sätt. Med den föreslagna övergångsbestämmelsen blir det följden. HRAK anser att det för pensionsbestämmelserna bör införas en övergångsregel som har sin utgångspunkt i den tid som arbetslöshetsersättningen avser. Det torde inte medföra några stora problem att identifiera och hantera pågående pensionsavdrag vid ikraftträdandet. HRAK vill även peka på att uttrycket "ersättningsperioder som har påbörjats" inte är helt klart i sin innebörd och därför närmare bör definieras i lagen om det ska användas.

Förtroendevalda

HRAK är positiv till de övergripande utgångspunkterna till förslaget: att förtroendeuppdrag inte ska betraktas som förvärvsarbete och att den förtroendevalde vid arbetslöshet varken ska hamna i en bättre eller en sämre ekonomisk situation på grund av uppdraget.

HRAK har förståelse för att regleringen avgränsas till förtroendeuppdrag som ger rätt till ledighet från anställning enligt lag. Det är dock viktigt att bevaka att övriga kategorier förtroendevalda inte hamnar i en sämre ställning än idag, se nedan.

HRAK anser att det är ändamålsenligt att det är den förlorade arbetstiden och inkomsten som uppdraget har medfört som ska ligga till grund för beräkning av arbetsvillkor, normalarbetstid och dagpenning. I förening med dagens regelsystem innebär dock den föreslagna lösningen att ett redan omfattande uppgiftslämnande skulle bli ännu mer komplicerat. Arbetsgivarna skulle i dessa fall behöva särredovisa ytterligare en typ av frånvaro åt den sökande. En lösning på detta skulle kunna vara att behandla alla former av skyddsvärd frånvaro på liknande sätt. Idag kan tid med sjuklön och vissa socialförsäkringsförmåner ligga till grund för beräkning av normalarbetstid och dagpenning, något som kräver ett omfattande uppgiftslämnande från både arbetsgivare och Försäkringskassan. Att istället behandla sådan tid på samma sätt som för förtroendevalda skulle öppna för en enklare och mer sammanhållen hantering. Arbetsgivaren skulle i det fallet endast behöva redovisa två typer av frånvaro – sådan som ska beaktas i arbetslöshetsförsäkringen och sådan som inte ska göra det. Dessutom torde anknytningen till det bakomliggande förvärvsarbetet bli tydligare och mer förutsägbart.

HRAK ser positivt på att förtroendeuppdrag kan betraktas som överhoppningsbar tid. Förslaget innehåller dock villkor som kan medföra oönskade konsekvenser och svårigheter i

tillämpningen. Som förslaget är utformat krävs det att den förtroendevalde är anställd eller bedriver egen verksamhet vid inledningen av uppdraget för att tiden ska kunna hoppas över. Det innebär att arbetslösa som åtar sig omfattande förtroendeuppdrag riskerar att få sitt försäkringsskydd menligt påverkat. Det kan inte vara i överensstämmelse med ambitionen att hålla förtroendevalda skadeslösa och det är även tveksamt ur en demokratisk synvinkel. Ett ytterligare villkor är kravet på anmälan på arbetsförmedlingen senast under månaden efter den månad då förtroendeuppdraget upphörde. Det betyder att den som exempelvis är sjuk eller föräldraledig under några månader efter uppdraget helt fråntas möjligheten att hoppa över tiden. HRAK anser att det inte är tillräckligt motiverat att ha dessa begränsningar och att de följaktligen bör slopas.

HRAK avstyrker förslaget om timredovisning av tid i förtroendeuppdrag under arbetslöshet. Det saknas skäl att behandla tid som en arbetssökande förtroendevald lägger ned på sitt uppdrag annorlunda än andra aktiviteter som arbetssökande utför. Att arbetad tid reducerar utbetalning av dagpenning är en försäkringsmässig konsekvens av att ersättning i den svenska arbetslöshetsförsäkringen utgår för arbetslös tid. Att den som är förhindrad att stå till arbetsmarknadens förfogande inte kan få ersättning för sådan tid är en följd av arbetslinjen inom arbetslöshetsförsäkringen och dess roll som en omställningsförsäkring. För det fall att en förtroendevald, som i betänkandets exempel, på grund av ett åtagande om fyra timmar under en dag skulle vara förhindrad att stå till arbetsmarknadens förfogande den dagen, utgår ingen ersättning eftersom de allmänna villkoren i 9 § ALF inte är uppfyllda den dagen. I många fall torde dock förtroendeuppdrag – även av denna omfattning – inte utgöra något hinder för den förtroendevalde att i övrigt stå till arbetsmarknadens förfogande. Det finns då utifrån försäkringens funktionssätt ingen anledning att reducera dagpenningen. Förslaget grundar sig måhända på uppfattningen att det ska finnas en likformighet mellan regler om beräkning av normalarbetstid m.m. och regler om beräkning av arbetslöshet. I praktiken kommer det dock sällan att finnas ett sådant tydligt samband. Exempelvis kommer den som blir arbetslös från en halvtidsanställning och som vid sidan av anställningen haft ett förtroendeuppdrag på halvtid inte att få någon ersättning så länge uppdraget fortgår. Detta eftersom uppdraget reducerar ersättningen trots att det inte har kunnat medräknas i normalarbetstiden. Minskning av arbetslöshetsersättning kommer även i andra fall att ske med exempelvis inläsnings- och mötestid på kvällar och helger trots att sådan tid inte har krävt ledighet från tidigare anställning och inte behöver utgöra något hinder mot att söka och anta arbete. Förslaget är vidare otydligt huruvida det är avsett att även förtroendeuppdrag som inte ger lagstadgad rätt till ledighet ska reducera ersättningen på samma sätt. Om så är fallet kan man konstatera att denna typ av förtroendevalda får sin ersättningsrätt klart försämrad i förhållande till dagens regler. Dessutom kräver ett införande av förslaget att ansökningsförfarandet kompliceras ytterligare med kravet på en särskild redovisning av förtroendeuppdrag. Sammantaget anser HRAK att den prövning av de allmänna villkoren som sker idag för förtroendevalda genom Arbetsförmedlingens kontrollfunktion är väl avvägd och att det saknas skäl att införa några nya oprövade regler i denna del.

Hotell- och restauranganställdas arbetslöshetskassa

Ola Eriksson

Försäkringsansvarig

Karin Pettersson

Kassaföreståndare

Synpunkter från GS Arbetslöshetskassa rörande SOU 2013:64 - Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen

Till att börja med vill GS Arbetslöshetskassa uttrycka att det är bra att frågan utretts och att det kommit ett förslag som på ett i stort sett logiskt sätt löser de här frågorna. Detta kommer medföra att det blir tydligare regler och därmed lättare för den sökande att kunna förutse vilken ersättning som kommer att utgå vid eventuell arbetslöshet.

Nedan följer synpunkter och funderingar kring förslagen.

Pensionärers ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen

Förslaget är bra men GS Arbetslöshetskassa har en del funderingar kring övergångsreglerna. Den som har påbörjat en ersättningsperiod före det att den nya lagstiftningen träder ikraft och har uttag av ålderspension som reducerar ersättningen enligt den gamla lagstiftningen och som efter det att den nya lagen trätt ikraft beslutar sig för att återkalla uttaget av pension kommer, så vitt vi förstår, fortsättningsvis ändå drabbas av avdrag på sin ersättning. Vi föreslår att man ser över den biten i övergångsbestämmelserna då det annars blir en orimlig orättvisa mellan medlemmar i samma situation.

Förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen

Även här anser vi att förslaget är bra. Detta blir en hållbar lösning som kommer att fungera för de flesta sökande som innehar förtroendeuppdrag.

Det finns dock en del funderingar kring den del som rör överhoppningsbar tid. Det är oklart vad som gäller för den som innehar två deltidsanställningar och blir arbetslös från den ena under tid med förtroendeuppdrag på heltid. Enligt gällande lagstiftning ska arbete tillgodoräknas om månaden innehåller mer än 80 timmar. I en halvtidsanställning blir timmarna oftast fler än så och därmed skulle man inte kunna hoppa över en sådan månad. Detta skulle för den som blir av med sitt förtroendeuppdrag innebära att månaderna måste tillgodoräknas i stället för att hoppas över. Resultatet av beräkningen av normalarbetstid och dagsförtjänst skulle i dessa fall bli så pass låga att lite eller ingen ersättning alls kan betalas ut. Detta bör utredningen titta på anser vi.

2014-03-04

GS Arbetslöshetskassas styrelse gm

Barbro Andersson

Försäkringsansvarig

IF Metalls Arbetslöshetskassas synpunkter på delbetänkandet om pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen.

SO har getts möjlighet att lämna remissvar på ett delbetänkande av parlamentariska socialförsäkringsutredningen – Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen (SOU 2013:64). Därför har SO vänt sig till arbetslöshetskassorna för synpunkter.

IF Metalls Arbetslöshetskassa är positiv till både förslaget om pensionärers och till förtroendevaldas rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen.

Med vänlig hälsning

Dan Jonasson
IF Metalls Arbetslöshetskassa

Arbetslöshetskassornas Samorganisation

Box 1110
111 81 Stockholm

Kommunals a-kassas yttrande över remiss; Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen (SOU 2013:64)

Kommunals arbetslöshetskassa är positiv till syftena med de föreslagna förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen och har samtidigt några synpunkter på den valda utformningen när det gäller förtroendevalda.

Pensionärers rätt till arbetslöshetsersättning

Den föreslagna förändringen av samordningsreglerna när det gäller pensionärers ersättningsrätt är välkommen. Förändringen kan förmodligen komma att både förenkla a-kassornas handläggning av ärenden där sökanden har börjat ta ut pension, och möjligheten för den enskilde att förutse följderna av pensionsuttag.

Särskilt välkommet är förslaget att ett återkallande av pensionsuttag, till skillnad från i dag, kommer att leda till att sökanden ur försäkringens synvinkel, inte längre betraktas som pensionär och att samordningen då upphör. Även förslaget att all slags pension ska behandlas lika är välkommet.

I den del av förslaget som behandlar tjänstepension, delar Kommunals a-kassa kommitténs uppfattning, att syftet med möjligheten att få kontrolluppgifter från Skatteverket, väger tyngre än den eventuella integritetskränkning som ett sådant utlämnande kan komma att ge upphov till. Kommunals a-kassa anser även att det starkare sekretesskyddet för kontrolluppgifter som finns hos Skatteverket, inte ska följa med till arbetslöshetskassorna.

Angående vid vilken ålder som rätten till arbetslöshetsersättning ska upphöra, är det önskvärt att gränsen för denna höjs, från dagens 65 år till 67 år, så att försäkringen bättre stämmer överens med den ålder den enskilde har rätt att arbeta till.

Förtroendevaldas rätt till arbetslöshetsersättning

Kommunals a-kassa delar kommitténs uppfattning att förtroendevalda ska ha samma rätt till arbetslöshetsersättning som anställda och egna företagare, och att det är angeläget att komma till rätta med de problem som försäkringen i dag ger upphov till, när förtroendevalda ansöker om arbetslöshetsersättning.

Som kommittén påpekar, leder dagens ordning till flera svårigheter, både för arbetslöshetskassorna och för den som söker ersättning. Den enskilde har svårt att förutse om han eller hon ens kommer att beviljas rätt till ersättning och olika arbetslöshetskassor kan mycket väl göra olika bedömningar. För den enskilde är det också svårt att förutse hur stor hans eller hennes ersättning kommer att bli. Arbetslöshetskassorna i sin tur kan ha svårt att avgöra vad som ska anses kunna ingå i ett arbetsvillkor och vad som ska ligga till grund för beräkningen av ersättningens nivå. Dessa olikheter i bedömningen och den bristande förutsebarheten av förtroendevaldas ersättningsrätt, kan förmodligen till största del undvikas med kommitténs förslag. När det gäller de enskilda förslagen till ändringar, kan Kommunals a-kassa säga följande.

1. *Tid då den sökande har utfört uppdrag som förtroendevald ska inte anses som tid med förvärvsarbete.*

Eftersom tiden med förtroendeuppdrag enligt förslaget inte får tillgodoräknas i arbetsvillkoret, saknar den som inte har haft en anställning innan uppdraget skydd vid arbetslöshet. Den föreslagna lösningen kan därför leda till, att man under studier eller i direkt anslutning till avslutade studier, väljer att inte åta sig ett förtroendeuppdrag, eftersom detta vid en eventuell framtida arbetslöshet skulle vara oförmånligt. Som kommittén mycket riktigt påpekar i sin utredning, fyller många förtroendeuppdrag en viktig funktion i samhället. Det vore därför olyckligt om reglerna i arbetslöshetsförsäkringen får personer att avstå från att åta sig för samhället viktiga förtroendeuppdrag.

2. *Reglerna om förtroendevalda i arbetslöshetsförsäkringen ska endast avse förtroendeuppdrag som enligt lag berättigar till ledighet från anställning.*

Kommunals a-kassa har ingenting att invända mot en denna lösning. I sitt vidare arbete bör kommittén dock ytterligare utreda om fler än de föreslagna, ska omfattas av förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen.

3. *Vid prövningen av om ett arbetsvillkor är uppfyllt ska, utöver tid med förvärvsarbete även beaktas tid då den sökande 1) har varit ledig från sin anställning för att utföra förtroendeuppdrag, eller 2) har avstått från att bedriva näringsverksamhet och i stället utfört förtroendeuppdrag.*

Med utgångspunkt i den lösning som kommittén har föreslagit i punkten 1, har Kommunals a-kassa ingen invändning mot denna punkt.

4. *Den som avstår från förvärvsarbete för att utföra förtroendeuppdrag, och som under uppdragstiden blir arbetslös, ska ges möjlighet att vänta med att ansöka om arbetslöshetsersättning tills uppdraget har upphört utan att rätten till ersättning går förlorad eller ersättningsnivån sänks.*

Denna del av förslaget måste enligt Kommunals a-kassa finnas med vid ett eventuellt genomförande av förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen. Det skulle vara mycket olyckligt, om den som har ett förtroendeuppdrag förlorar rätten till arbetslöshetsersättning, om han eller hon vid förlorad anställning inte genast lämnar uppdraget.

Här kan ett problem uppstå om en person har en deltidsanställning i så hög omfattning, att tiden inte kan överhoppas vid prövning av arbetsvillkoret, när han eller hon senare ansöker om ersättning, vilket därmed kommer att försämra normalarbetstid och dagpenning.

Förslaget innebär att den som blir arbetslös och inte uppfyllt ett arbetsvillkor innan eller under pågående uppdrag saknar rätt till ersättning när uppdraget upphör.

5. Vid bestämmande av normalarbetstid ska, utöver tid med förvärvsarbete, även beaktas tid då den sökande 1) varit ledig från sin anställning för att utföra förtroendeuppdrag, eller 2) har avstått från att bedriva näringsverksamhet och i stället utfört förtroendeuppdrag.

Eftersom tid med förtroendeuppdrag enligt kommitténs förslag inte ska jämföras med förvärvsarbete, är det svårt att se någon annan lösning än den här föreslagna när det gäller normalarbetstiden.

6. Vid bestämmande av dagsförtjänsten ska även beaktas utebliven inkomst avseende sådan tid då den sökande 1) har varit ledig från anställning för att utföra förtroendeuppdrag, eller 2) har avstått från att bedriva näringsverksamhet och i stället utfört förtroendeuppdrag.

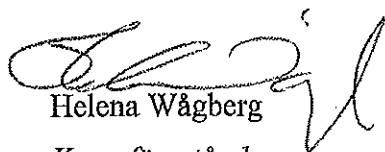
När det gäller dagsförtjänsten har Kommunals a-kassa samma uppfattning som under punkten 5.

7. Systemet för redovisning av tid med förtroendeuppdrag till arbetslöshetskassor kommer att behöva förändras som en konsekvens av kommitténs förslag. Sådan tid behöver kunna redovisas på samma sätt som tid med förvärvsarbete. Kommittén förutsätter att nödvändiga förändringar kan träda i kraft samtidigt med övriga delar av förslaget.

Enligt nuvarande ordning redovisas tid med förtroendeuppdrag som förhinder på kassakorten. Detta leder till att oavsett hur lång tid uppdraget faktiskt tar i anspråk, räknas hindret som en hel dag. Mot bakgrund av detta, är det enligt Kommunals a-kassa nödvändigt med ett nytt sätt att redovisa förtroendeuppdrag på kassakorten.

Detta yttrande har beslutats av kassaförståndare Helena Wågberg. I ärendets beredande har försäkringsspecialisterna Per Norström och Lars Bromfält deltagit.

Stockholm den 18 mars 2014

Helena Wågberg
Kassaförståndare

SO
Box 1110
111 81 Stockholm

Angående synpunkter

Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen SOU 2013:64

Ledarnas arbetslöshetskassa har av Arbetslöshetskassornas Samorganisation, SO, givits möjlighet att lämna synpunkter avseende SOU 2013:64 om pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen.

Utredningen är uppdelad i två delar. En som redogör för förslag om ändringar avseende arbetslöshetsförsäkring och pension och en som redogör för förtroendevaldas rätt till arbetslöshetsersättning.

Av förslaget framgår att huvudskälen till en förändring av nuvarande regelverk är ett behov av att bättre anpassa försäkringen till det allmänna pensionssystemet och att i lag klargöra att förtroendeuppdrag inte kan jämföras med förvärvsarbete i försäkringen.

Ledarnas arbetslöshetskassa vill härmed framföra följande.

Angående pensioner

Enligt Ledarnas arbetslöshetskassa är nuvarande regelverk och praxis avseende samordning mellan pension och arbetslöshetsersättning svårt för enskilda arbetslösa att begripa och i många fall besvärligt för arbetslöshetskassorna att tillämpa. De föreslagna förändringarna förefaller dock kunna leda till en enklare och mer konsekvent bedömning av ärenden där den sökande får pension utbetalad parallellt med arbetslöshetsersättning. Ledarnas arbetslöshetskassa har därför inget att erinra mot de i SOU:n föreslagna ändringarna avseende samordning mellan pension och arbetslöshetsersättning i Lagen (1997:239) om arbetslöshetsförsäkring.

Angående förtroendeuppdrag

De i SOU:n föreslagna ändringarna avseende förtroendevaldas rätt till arbetslöshetsersättning skapar en rad frågeställningar. Med anledning av de föreslagna ändringarna avseende förtroendeuppdragstagares ersättningsrätt i avsnitt 9 – 9.8 i SOU:n vill Ledarnas arbetslöshetskassa därför framföra följande synpunkter.

Utgångspunkterna för förslaget som presenteras är följande

- Förtroendeuppdrag ska inte jämföras med förvärvsarbete i arbetslöshetsförsäkringen.
- En förtroendevald som är ledig för att fullgöra ett uppdrag som enligt lag berättigar till ledighet från anställning ska hållas skadeslös vid arbetslöshet. Det innebär att uppdraget varken ska försämra eller förbättra dennes situation vid prövningen av rätten till ersättning vid arbetslöshet.

- Ersättningen vid arbetslöshet ska inte baseras på förtroendeuppdraget, utan på det arbete den sökande skulle ha utfört om han eller hon inte hade varit ledig för att utföra uppdraget.
- En sökande med förtroendeuppdrag ska ha rätt att utföra uppdraget samtidigt med att han eller hon är arbetslös. I dessa fall ska arbetslöshetsersättningen minska motsvarande det antal timmar den sökande utför uppdraget och därmed inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Allmänt

Ett förtydligande i det regelverk som styr vid beslut om förtroendeuppdragstagares rätt till arbetslöshetsersättning är behövligt. Enligt förslaget kommer dock endast de med lagstadgad rätt till tjänstledighet för att få bedriva sitt förtroendeuppdrag att omfattas. Ledarnas arbetslöshetskassa anser att det ter sig som en onödigt snäv gränsdragning om nu syftet med förslagen är lagreglera en tidigare regelmässig gråzon avseende uppdragstagare. Det finns en risk att de tillämpningssvårigheter som finns med nuvarande regelverk till stor del kommer att bestå.

9.4 Förtroendeuppdrag i arbetsvillkoret

Enligt förslaget kommer den faktiska tiden som den sökande lagt ner på förtroendeuppdraget sakna betydelse för prövning av arbetsvillkoret. Det är den tid som den sökande är tjänstledig från sin ordinarie sysselsättning som räknas. Förtroendevalda som inte behöver vara lediga från sin ordinarie tjänst kan således inte tillgodoräkna tid. Detta kan bli problematiskt då det öppnar för en inkonsekvent bedömning av ärenden där personer med ordinarie sysselsättning del av vecka kan komma att bedömas olika beroende på när förtroendeuppdraget utförs.

Enligt förslaget krävs att en sökande varit tjänstledig för att reglerna ska vara tillämpliga. En konsekvens för egna företagare kan bli att de föreslagna ändringarna leder till skillnader i bedömningen av ärenden för sökande med förtroendeuppdrag som bedriver liknande verksamheter men i olika bolagsformer.

9.5 Förtroendeuppdrag och överhoppningsbar tid

Ledarnas arbetslöshetskassa ställer sig delvis frågande till syftet de föreslagna ändringarna i ansnittet då endast ett mycket begränsat antal personer kommer att beröras. Av den statistik som lämnas i avsnitt 11.1.2 framgår att Arbetslöshetskassornas samorganisation, SO, uppskattar att ungefär 2 500 personer som är anmälda på Arbetsförmedlingen, AF, har förtroendeuppdrag med lagstadgad rätt till ledighet. Hur många av dessa som utför sitt förtroendeuppdrag på heltid eller nästan heltid framgår inte men ett antagande baserat på Ledarnas arbetslöshetskassas medlemmar är att sökande som Innehar ett förtroendeuppdrag på heltid är mycket begränsat. Slopad tidsbegränsning för överhoppningsbar tid och möjlighet att både arbeta och bedriva egen verksamhet under förutsättning att den sökande inte uppfyller arbetsvillkoret genom detta arbete ter sig dock som ett väl förmånligt undantag jämfört med nu gällande regler.

Att lagstifta om specialregler för dessa få personer ter sig obehövt och bör kunna lösas på enklare och bättre sätt, exempelvis genom att låta de förtroendeuppdrag som utförs på heltid vara tillgodoräkningsbara i ett arbetsvillkor.

9.8 Redovisning av förtroendeuppdrag till arbetslöshetskassorna

I avsnittet lämnas förslag på hur utökade möjligheter för förtroendeuppdragstagare att redovisa sina uppgifter skulle kunna se ut. Ett förslag är att möjliggöra att förhinder kan deklarerar som enstaka timmar på samma sätt som arbete idag. Av förslaget framgår inte om det ska bli möjligt för sökande som är förhindrade av andra skäl än förtroendeuppdrag att nyttja möjligheten att redovisa förhinder del av dag. Om förslaget ska tolkas så behöver dock regler rörande redovisning av hindertid göras om. Ett annat förslag är att redovisning av förtroendeuppdrag kan ske på annat sätt vilket i så fall sannolikt vore enklare att lösa men som leder till andra frågor om hur dessa uppgifter ska registreras rent tekniskt i arbetslöshetskassornas beslutssystem.

Övrigt

Ytterligare en svårighet med de förslagna ändringarna är att många av de som har ett förtroendeuppdrag som faller inom ramen för det här förslaget; lagstadgad rätt till ledighet; även i många fall har ytterligare uppdrag som INTE faller inom ramen för förslaget. Enligt Ledarnas arbetslöshetskassa skulle de föreslagna ändringarna leda till mer komplicerade gränsdragningar vid handläggning av dessa personers ersättningsärenden.

Ledarnas arbetslöshetskassa

Mattias Nyberg

Försäkringsansvarig och Biträdande kassaföreståndare

Socialdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Delbetänkandet SOU 2013:64 av parlamentariska socialförsäkringsutredningen**Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen****Sammanfattning**

Småföretagarnas Arbetslöshetskassa (SmåA) instämmer huvudsakligen i de förslag som utredningen presenterar i sitt betänkande kring pensionärers ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen. SmåA anser att den samordning av arbetslöshetsersättning och pension som sker idag i många fall är orimlig och oproportionerlig. Det är också mycket svårt för en sökande att förstå att en återkallad pension fortfarande ska samordnas med arbetslöshetsförsäkringen.

De förslag som utredningen presenterar kring förtroendevalda skiljer sig mycket från de förslag som presenterades år 2011 i SOU 2011:54. I den utredningen föreslogs att förtroendeuppdrag jämföras med förvärvsarbete. Nu är förslaget att förtroendeuppdrag inte ska jämföras med förvärvsarbete utan att det arbete som man måste vara ledig ifrån ska ligga till grund för arbetslöshetsersättningen. Förslagen syftar till att en sökande som avstår förvärvsarbete för att utföra förtroendeuppdrag inte ska hamna i en sämre situation på grund av uppdraget än vad han/hon skulle ha gjort om han/hon hade avstått. SmåA instämmer i syftet med förslagen. Förslagen innebär dock att man frångår flera av huvudprinciperna i arbetslöshetsförsäkringen, bl.a. att ersättningen ska grundas på förvärvsarbete. Förslaget stämmer inte heller överens med Sveriges kommuner och landstings (SKL) nya regler om omställningsstöd och pension för förtroendevalda, se Förslag till bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL) – 2013-10-20 – Pensionsbestämmelser 4 §. Tidigare var inte arvoden för förtroendeuppdrag under 40 % av heltid pensionsgrundande vilket de numera är enligt ovanstående förslag. SmåA ser både fördelar och nackdelar med förslaget. När det gäller anställda kommer förslaget att underlätta för arbetslöshetskassorna vid beräkning av den sökandes ersättningsrätt. När det gäller företagare kommer dock inkomstbortfallet vara svårt att beräkna så att det också överensstämmer med syftet med förslaget.

Med totalt 42 500 förtroendevalda bara inom kommuner och landsting i Sverige utgör de en ganska stor grupp. Att utforma regler som likabehandlar både anställda och företagare är viktigt.

SmåA anser att en övergångsbestämmelse bör finnas. Dock anser vi inte, att förslaget gällande att en återkallelse av pension också innebär att samordningen ska upphöra bör omfattas av en övergångsbestämmelse. Förslaget är gynnande och bör omfatta alla vid ikraftträdandet.

SmåA lämnar följande synpunkter på de föreslagna regeländringarna.

Avsnitt 1 Författningsförslag

Utredningen har föreslagit ett nytt sista stycke i 13 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkringen (ALF). 13 § ALF uppräknar de tidsscenarioer som jämföras med förvärvsarbete. Att avsluta med ett stycke där man undantar förtroendeuppdrag blir lite bakåtvänt. Det finns fler tidsscenarioer som inte jämföras med förvärvsarbete och då bör de också uppräknas. SmåA anser att stycket bör tas bort. En hänvisning till den föreslagna 42 b § bör dock införas. Detsamma gäller kring 42 c och 42 d §§ som bör ha liknande hänvisningar i paragraferna som rör normalarbetstid och dagsförtjänst.

Avsnitt 5 samordning av arbetslöshetsersättning med pension

Utredningens förslag

Arbetslöshetsförsäkringen och pension ska samordnas enligt den allmänna samordningsregel som redan finns i arbetslöshetsförsäkringen idag för andra löpande ersättningar. Avdrag ska enbart ske för den som får pension. Om pensionen återkallas upphör även samordningen

En skyldighet införs för Skatteverket att lämna uppgifter till en arbetslöshetskassa om utbetald tjänstepension.

SmåA:s synpunkter

SmåA instämmer i förslaget som är rimligt och proportionerligt. Förslaget ökar också förutsebarheten för den sökande.

Att det införs en skyldighet för Skatteverket att lämna uppgifter om utbetald tjänstepension förbättrar arbetslöshetskassans kontrollmöjlighet. Det kommer dock fortfarande krävas vissa ytterligare utredningar för att fastställa vilken närmare tidsperiod pensionsutbetalningen avser. Där måste arbetslöshetskassan fortfarande vända sig till den sökande få att få in uppgifterna. Ett önskemål vore att det införs en skyldighet för pensionsförvaltare att lämna mer detaljerade uppgifter direkt till arbetslöshetskassan. Detta för att underlätta handläggningen och undvika felaktiga utbetalningar.

Avsnitt 9 förtroendevaldas ersättningsrätt

Utredningens förslag

Tid då den sökande har utfört uppdrag som förtroendevald ska inte anses som tid med förvärvsarbete.

Reglerna om förtroendevalda i arbetslöshetsförsäkringen ska enbart avse förtroendeuppdrag som enligt lag berättigar till ledighet från anställning.

Vid prövningen av om ett arbetsvillkor är uppfyllt ska tid då den sökande varit ledig från sin anställning eller avstått från att bedriva näringsverksamhet för att utföra förtroendeuppdrag beaktas.

Normalarbetstid och dagsförtjänst ska beräknas på tid då den sökande har varit ledig från sin anställning eller avstått från att bedriva näringsverksamhet och istället utfört förtroendeuppdrag.

SmåA:s synpunkter

Förslaget underlättar de situationer där en förtroendevald har en anställning i grunden som han/hon har laglig rätt att vara ledig ifrån. Denna grupp förtroendevalda har dock inte varit den grupp förtroendevalda som har varit svår att bedöma tidigare.

Att beräkna arbetsvillkor, normalarbetstid och dagsförtjänst på tid då den sökande varit ledig och inte haft inkomst från sin anställning eller näringsverksamhet är att frångå huvudprincipen i arbetslöshetsförsäkringen där dessa faktorer fastställs på faktisk arbetad tid och inkomst. För arbetslöshetskassan blir det dock enklare att beräkna normalarbetstid och dagsförtjänst för anställda då det beräknas på anställningen som den förtroendevalda varit ledig från.

De speciella reglerna kring förtroendeuppdrag ska även gälla företagare. Här föreslås olika regler för de som är anställda i sina aktiebolag och de som är enskilda näringsidkare. Detta är att frångå nuvarande princip att alla företagare behandlas lika i arbetslöshetsförsäkringen och att även anställda i sina egna aktiebolag bedöms som företagare.

SmåA anser inte att det blir några större problem att beräkna normalarbetstiden för en enskild näringsidkare som är frånvarande på grund av förtroendeuppdrag. Däremot kommer inkomstbortfallet att vara ett problem. Hur ska man beräkna vad en företagare skulle ha haft för inkomst om han/hon inte haft ett förtroendeuppdrag? Samma problem kommer att uppstå för anställda i aktiebolag. De lyfter sällan en normal lön varje månad som är lätt att beräkna inkomstbortfallet på. Liksom de enskilda näringsidkarna tar de ut den lön som verksamheten tillåter.

Det enklaste sättet att beräkna inkomstbortfallet på en företagare vore att göra en historisk beräkning på vad han/hon hade i inkomst innan förtroendeuppdraget. Syftet med förslaget att den förtroendevalda inte ska hamna i en sämre situation än om han/hon hade avstått uppdraget kan dock uppkomma när det gäller företagare. Om den historiska uträkningen är beräknad på en lågkonjunktur och förtroendeuppdraget utförs under en högkonjunktur så

hade ju troligtvis inkomstbortfallet varit högre än det framräknade. Det kan ju även vara så att den förtroendevalda hamnar i en bättre situation om fallet är omvänt.

SmåA anser därför att det vore bättre att jämställa förtroendeuppdraget med förvärvsarbete och beräkna det som en vanlig anställning. Detta för att undvika en fiktiv inkomstberäkning vilket annars blir fallet, oavsett beräkningsätt.

Utredningen anser att övriga kategorier av förtroendeuppdrag inte ska omfattas av de särskilda reglerna i arbetslöshetsförsäkringen. Många av dessa förtroendeuppdrag jämställs med förvärvsarbete idag. Hur ska dessa bedömas? Kan de fortsättningsvis jämnas med förvärvsarbete?

Med anledning av att förtroendeuppdrag inte jämnas med förvärvsarbete så innebär det också att bestämmelserna i arbetslöshetsförsäkringen om lämpligt arbete och reglerna kring sanktioner inte blir tillämpliga på förtroendeuppdrag. Det innebär att sökande inte kan stängas av från rätt till ersättning för att han/hon exempelvis avböjt ett erbjudande om förtroendeuppdrag. Vad händer om förtroendeuppdraget hindrar sökande från att ta ett arbete?

Avsnitt 9.5 Förtroendeuppdrag och överhoppningsbar tid

Utredningens förslag

Den som avstår från förvärvsarbete för att utföra förtroendeuppdrag kan vid arbetslöshet vänta med att ansöka om arbetslöshetsersättning tills uppdraget har upphört utan att det påverkar ersättningsrätten.

Någon generell tidsgräns för hur länge tiden kan vara överhoppningsbar anser man inte bör införas.

SmåA:s synpunkter

Arbetslöshetsförsäkringen ska beräknas på det arbetet som du blivit arbetslös ifrån. Eftersom man anser att arbetet inte kan ligga för långt tillbaka i tiden har man infört en generell gräns på 5 år för den som har överhoppningsbar tid. Genom förslaget frångår man denna princip.

Avsnitt 9.8 Redovisning av förtroendeuppdrag till arbetslöshetskassorna

Utredningens förslag

Systemet för redovisning av tid med förtroendeuppdrag till arbetslöshetskassor kommer att behöva förändras som en konsekvens av kommitténs förslag. Olika sätt att genomföra nödvändiga förändringar är tänkbara och kan beslutas antingen av regeringen eller av IAF inom ramen för befintliga bemyndiganden.

SmåA:s synpunkter

Kommittén har inte framfört något förslag avseende hur redovisningen av tid med förtroendeuppdrag ska ske utan endast pekat på möjliga lösningar. SmåA finner dock skäl att redan nu påpeka att för det fall man avser förändra redovisningen av hindertid till att redovisas på samma sätt som förvärvsarbete kommer detta att påverka även andra än

förtroendevalda som omfattas av de föreslagna förändringarna i lagen om arbetslöshetsförsäkring. I dagsläget ska hindertid deklarerars av samtliga sökanden som har varit förhindrade och således inte har stått till arbetsmarknadens förfogande oavsett om hindret är ett förtroendeuppdrag. En förändring av sättet att redovisa hindertid till att redovisas på samma sätt som förvärvsarbete kommer kunna innebära att en person som utför ideellt arbete kvällstid på en vardag går miste om arbetslöshetsersättning i enlighet med den av regeringen fastställda omräkningstabellen.

Avsnitt 10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Utredningens förslag

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2015. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ersättningsperioder som har påbörjats före ikraftträdandet.

Här anser utredningen att lagändringarna bör träda ikraft så fort som möjligt. Man anser vidare att formuleringen som anger att äldre föreskrifter gäller för ersättningsperioder som har påbörjats före ikraftträdandet kommer att innebära att sökanden som har ansökt om arbetslöshetsersättning för samma tidsperiod kommer att få sina ansökningar prövade enligt samma lagbestämmelser. Detta oavsett om ansökningarna har lämnats in före eller efter ikraftträdandet och oavsett när kassorna fattar beslut.

SmåA:s synpunkter

SmåA anser inte att det bör finnas en övergångsbestämmelse för möjligheten att återkalla pension och att samordning därmed upphör. Detta är ett gynnande beslut och bör gälla alla vid ikraftträdandet.

I övrigt anser SmåA att det bör finnas en övergångsregel som reglerar det som utredningen avser. Det har dock tidigare visat sig att en sådan formulering till en övergångsbestämmelse kan vara mycket svårtolkad och lett till olika bedömningar hos arbetslöshetskassorna och domstolarna vilket inte är tillfredsställande för likabehandlingsprincipen och rättssäkerheten. Många tolkar det som att det gäller när den faktiska perioden påbörjas, det vill säga vid beslutsfattandet. I dessa fall skulle det ju inte behövas någon övergångsbestämmelse eftersom det automatiskt skulle gälla alla beslut tagna efter lagändringen.

Det vore önskvärt med en tydlig övergångsbestämmelse som inte kan misstolkas utan att den bedöms lika av alla.

Detta yttrande har beslutats av SmåA:s styrelses arbetsutskott. Yttrandet har föredragits av Jeanette Thomsen, Försäkringsansvarig

Leif Walterum
Styrelseordförande

Jeanette Thomsen
Försäkringsansvarig

SO
Box 1110
111 81 STOCKHOLM

2014-03-10

Angående remiss: "Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen" (SOU 2013:64)

SO har getts möjlighet att lämna synpunkter på ett delbetänkande av parlamentariska socialförsäkringsutredningen – *Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen* (SOU 2013:64). Remisstiden löper ut den 31 mars 2014.

SO är angelägen om att få ta del av arbetslöshetskassornas synpunkter inför utarbetandet av remissyttrandet.

STs arbetslöshetskassa (a-kassan) lämnar därför följande synpunkter.

A-kassan tillstyrker utredningens förslag.

A-kassan ser särskilt positivt på förslaget rörande de förtroendevaldas ställning i arbetslöshetsförsäkringen. Det är angeläget att reglerna kring förtroendevalda blir tydligare och vad som föreslagits är i grunden en lösning som a-kassan ställer sig bakom. A-kassan vill ändå framföra nedan följande synpunkter.

Förtroendeuppdrag i arbetsvillkoret

Utredningen har föreslagit att en sökande som varit tjänstledig eller låtit bli att bedriva näringsverksamhet för att utföra ett förtroendeuppdrag ska kunna tillgodoräkna sådan tid i ett arbetsvillkor. A-kassan vill i denna del synliggöra hur detta skulle kunna få oönskade effekter.

Timanställda missgynnas eftersom de i allmänhet inte kan vara tjänstlediga och därför inte kan uppfylla något arbetsvillkor under tiden de utför förtroendeuppdrag. De som utför förtroendeuppdrag kommer heller inte kunna upparbeta någon bisyssla vid sidan av förtroendeuppdraget eftersom förtroendeuppdraget i sig inte ska jämföras med arbete.

A-kassan är införstådd med att intyg om arbete i egen näringsverksamhet redan i dagsläget i stort sett uteslutande bygger på företagarens egna uppgifter. A-kassan är ändå av uppfattningen att förslaget innebär ett desto tyngre ansvar för den sökande. Ersättning ska enligt förslaget grundas på företagarens egen uppskattning av i vilken omfattning näringsverksamhet skulle ha bedrivits om företagaren inte skulle ha fullgjort sitt förtroendeuppdrag. Uppskattningen riskerar därmed att bli rent spekulativ.

A-kassan uppfattar vidare att formuleringarna i den föreslagna paragrafen 42 b § lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring skapar olika förutsättningar för egna företagare respektive anställda. För de anställda, som omfattas av första punkten, tycks det räcka att syftet med tjänstledigheten är att ett förtroendeuppdrag ska utföras. I andra punkten anges att den sökande ska ha avstått från att bedriva näringsverksamhet och istället utfört förtroendeuppdrag. Detta kan tolkas som att det av denna grupp krävs att ett förtroendeuppdrag också utförts under tiden. A-kassan noterar att grupperna därför ges olika förutsättningar att uppfylla ett arbetsvillkor med tid där vare sig arbete eller förtroendeuppdrag utförs. Exempelvis skulle det kunna påverka arbetsvillkoret olika om den sökande blev sjuk under tid som förtroendeuppdrag annars skulle ha utförts.

Förtroendeuppdrag och överhoppningsbar tid

A-kassan konstaterar att förslaget innebär att den överhoppningsbara tiden kan bli obegränsad om en sökande blir arbetslös under tiden den sökande utför ett förtroendeuppdrag. Eftersom det senast uppfyllda arbetsvillkoret är det som ska läggas till grund för ersättningsrätten behöver a-kassan utreda den överhoppningsbara tiden så långt bakåt i tiden att man hittar ett arbetsvillkor. Detta kan medföra att utredningarna i den typen av ärende kan bli väldigt omfattande. Intyg kommer att behövas för samtliga sysselsättningar som den sökande haft sedan början av ramtiden. Det kan i denna del påpekas att det ofta är svårt för sökande att få tag i intyg för sysselsättningar som de haft långt tillbaka i tiden.

Förtroendeuppdrag vid beräkning av normalarbetstid och dagsförtjänst

Vad som föreslagits om hur ersättningsrätten ska beräknas innebär att en del bedömningar lämnas åt a-kassorna. A-kassan vill i denna del efterlysa tydligare regler för att undvika att lika fall behandlas olika.

A-kassan vill uppmärksamma den situation som skulle uppstå om den som varit tjänstledig för att utföra ett förtroendeuppdrag har haft rörlig ersättning i form av t.ex. provision under sin anställning. Ersättningen ska beräknas på sådant som skulle ha utförts om personen inte var tjänstledig. Därför måste a-kassan bedöma vilken lön som skulle ha utgått om den sökande skulle ha arbetat. Ett liknande problem uppstår om den sökande fått väsentliga delar av sin förvärvsinkomst från ob-tillägg eller liknande ersättningar. I denna del kan även svårigheter uppkomma om en sökande varit egen företagare endast en kort tid innan förtroendeuppdraget började utföras.

Redovisning av förtroendeuppdrag till a-kassorna

Det har här föreslagits att de som utför förtroendeuppdrag under arbetslösheten ska kunna deklarerar den tid man är förhindrad att stå till arbetsmarknadens förfogande (hindertid) i timmar istället för hela dagar. Med hänsyn till de problem som redan i dagsläget förekommer på grund av att a-kassornas medlemmar har svårt att fylla i sina kassakort på ett korrekt sätt anser a-kassan att det vore direkt olämpligt att ändra kassakorten i enlighet med förslaget. Om hindertid i enlighet med förslaget ska kunna deklarerar till a-kassorna behöver detta göras på annat sätt än via kassakorten. På sikt skulle a-kassan sannolikt också få besvär med att förklara för medlemmar som har hindertid men inte fullgör förtroendeuppdrag varför dessa måste deklarerar hindertid hela dagar när möjlighet finns att deklarerar hindertid för endast delar av dagen.

Uppgiftsskyldighet för Skatteverket

Den del av förslaget som innebär att a-kassorna får ta del av information om tjänstepension från Skatteverket är i sig något som skulle underlätta möjligheten för a-kassorna att fatta korrekta beslut. A-kassan är därför angelägen om att a-kassorna bereds möjlighet att ta del av uppgifterna i samband med handläggningen. I bästa fall på samma sätt som a-kassorna i nuläget kan få uppgifter från Försäkringskassan och CSN. Görs uppgifterna om tjänstepension tillgängliga för a-kassorna först i efterhand skulle istället a-kassorna få anledning att rätta besluten i efterhand. Detta skulle sannolikt innebära ett ökat antal återkravsärenden och längre handläggningstider.

Ikraftträdande

Reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015. A-kassan vill i denna del anföra att minst sex månader behövs från den tidpunkt lagförslaget antas till tidpunkten för ikraftträdande. Detsamma gäller om förordning eller föreskrift ska införas med anledning av förslaget. På så vis ges a-kassorna möjlighet att utarbeta tekniska lösningar och utbilda personal.

På uppdrag av STs arbetslöshetskassas styrelses arbetsutskott.

Nina Axelsson
STs arbetslöshetskassa

Arbetslöshetskassornas Samorganisation
Box 1110
111 81 Stockholm

Cirkulär 66\13

2014-02-19

Remissvar på delbetänkandet SOU 2013:12 Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen

Härmed överlämnar Unionens arbetslöshetskassa (kassan) sitt yttrande över rubricerad remiss.

Generella utgångspunkter

Kassan välkomnar att den Parlamentariska socialförsäkringsutredningen (kommittén) har utrett och kommit med förslag på efterfrågade förändringar i arbetslöshetsförsäkringen. Kassan tillstyrker förslaget förutom i de delar som rör förtroendevalda i utvidgad bemärkelse d.v.s. som synes omfatta även dem som inte har en lagstadgad rätt till ledighet för att utföra sitt uppdrag och som inte skyddas av de särskilda reglerna i förslaget. För denna grupp torde förslaget innebära en försämring.

5.1.2 Samordning mellan pension och arbetslöshetsersättning upphör om pensionen återkallas

Kassan stödjer förslaget med att använda en redan befintlig samordningsregel där samordning kommer att ske i ett steg, vilket förenklar och tydliggör samt innebär en enhetlig hantering av olika pensionstyper. Vidare är det positivt att samordningen upphör vid återkallelse av pensionsuttagen, vilket precis som kommittén uppger bidrar till en ökad flexibilitet.

Av betänkandet framgår att samordning kommer ifråga då den sökande faktiskt får pension utbetalad. Här skulle man kunna tänka sig situationer där pension utbetalas delvis för retroaktiv tid t.ex. vid förlängda handläggningstider. Frågan är hur samordningen ska gå till i dessa situationer d.v.s. ska den ske från den tidpunkt från vilken pensionen har beviljats eller ska samordning göras från och med det att pensionen betalas ut? Detta framgår inte klart av förslaget, men där kassans uppfattning är att samordningen bör göras från den tidpunkt från vilket den sökande har beviljats pension.

Ex. Kalle ansöker i januari om halv ålderspension från och med samma månad. Kalle som även uppbär arbetslöshetsersättning meddelar detta till sin arbetslöshetskassa. P.g.a. fördröjda hanteringstider blir hans ansökan om pension beviljad i mitten av mars och i samband med det utbetalas pension för januari-februari. Kassan samordnar ersättningarna från januari och återkräver sedan arbetslöshetsersättning som utbetalats med för högt belopp under tiden januari-februari (kassan har ingen möjlighet att innehålla ersättning i denna situation).

5.3 Uppgiftsskyldighet

Enligt förslaget införs det en skyldighet för Skatteverket att till en arbetslöshetskassa lämna uppgifter om utbetald tjänstepension som finns tillgängliga i kontrolluppgifter. Som uppmärksammas av utredningen sammanfaller inte alltid innehållet i en kontrolluppgift som avser ett helt kalenderår, med den tidsperiod som arbetslöshetsersättning har utgått. Enligt kassan kan ett kontrollsystem som baserar sig på oprecisa uppgifter leda till komplicerade och ibland onödiga utredningar, och där uppgifterna trots indikation inte kan läggas till grund för återkrav. Särskilt besvärligt torde det bli i situationer där den sökande inte medverkar i utredningen och där kassan såsom gäller vid uttag av ålderspension, inte kan vända sig till den som utbetalar pensionen för att få specificerade uppgifter. Kontrollinstrumenten skulle därför få effekt framförallt i situationer där uppgifterna om tjänstepension och arbetslöshetsersättning helt sammanfaller d.v.s. vid uttag av tjänstepension för hela kalenderår eller när den sökande medverkar i utredningen och lämnar ytterligare uppgifter. Även om dessa begränsningar finns kan som kommittén antyder, vetskapen om att kontrollmöjligheter finns i sig, bidra till ett ökat incitament för sökande att lämna fullständiga uppgifter till kassan. Mot bakgrund av detta tillstyrker kassan förslaget.

9.2 Förtroendeuppdrag ska inte jämföras med förvärvsarbete

Av betänkandet framgår att ett förtroendeuppdrag inte är jämförbart med förvärvsarbete (9.2). Såsom förslaget är utformat omfattar det förtroendeuppdrag i en vidare bemärkelse d.v.s. även den typ av förtroendeuppdrag som inte har någon lagstadgad rätt till ledighet. Detta väcker frågor om ersättningsrätten för förtroendevalda med omfattande uppdrag i t.ex. ideella föreningar eller handikappförbund, där uppdraget i linje med den rättspraxis som finns potentiellt skulle kunna betraktas som tillgodoräkningsbart arbete. Om förslaget är tänkt att avse även övriga typer av förtroendeuppdrag d.v.s. de som inte har en lagstadgad rätt till ledighet för att utföra sitt uppdrag, innebär det en potentiell försämring. Enligt kassan bör denna grupp med mer omfattande uppdrag inte omfattas av förslaget, såvitt de inte också skyddas av de särskilda reglerna.

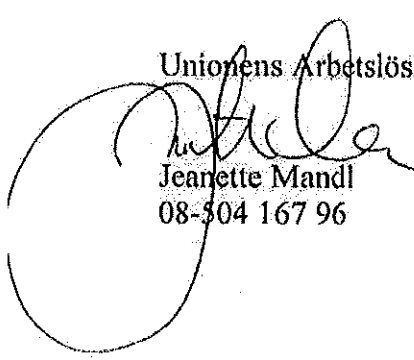
9.6-9.7 Förtroendeuppdrag vid beräkning av normalarbetstid och dagsförtjänst

Av betänkandet framgår att normalarbetstiden och dagsförtjänsten för en sökande, räknas upp med de antal timmar som den sökande faktiskt varit ledig och med den inkomst som den sökande skulle ha haft under den tid han eller hon varit ledig från sin anställning för att uppfylla uppdraget. På arbetsmarknaden förekommer anställningsformer med oreglerad arbetstid och provisionslön, där arbetagivaren sällan vet hur mycket den anställda har arbetat, utan endast hur mycket denne sålt. När det gäller beräkning av arbetad tid finns en vedertagen praxis där normalarbetstid, förutsatt att det inte finns indikationer på annat, schabloniseras till heltid. Denna praxis skulle kunna användas även vid uppräknings av normalarbetstid för dem som haft förtroendeuppdrag. Däremot är det oklart hur en uppräknings av dagsförtjänsten ska ske i dessa situationer d.v.s. när inkomsten inte är känd. Här skulle man kunna tänka sig i vart fall två lösningar där den första innebär att dagsförtjänsten baserar sig på historiska inkomster t.ex. vad som framgår av senaste kontrolluppgift. Om kontrolluppgift saknas eller om arbetsbyte har skett, skulle den provision som utgått kunna uppräknas till en summa motsvarande den sökandes arbetsmått innan tjänstledighet. Kassan som tillstyrker förslaget anser att det vore önskvärt med ett förtydligande om hur uppräknings av framförallt dagsförtjänsten ska gå till i de beskrivna situationerna.

9.8 – Redovisning av förtroendeuppdrag till arbetslöshetskassorna

Enligt förslaget ska arbetslöshetsersättning som utgår till en sökande som utför förtroendeuppdrag reduceras på samma sätt som för en sökande som utför förvärvsarbete. Hur denna reduktion ska gå till klargörs inte av förslaget mer än att kassakortsredovisningen har en central roll (en annan modell skulle kunna vara att sänka utbudet motsvarande tidsåtgången för att utföra uppdraget, vilket inte belastar kassakortsredovisningen). Såsom förslaget är utformat ska även sökande som har förtroendeuppdrag som inte omfattas av den lagstadgade rätten till ledighet samt skyddsreglerna i förslaget d.v.s. förtroendeuppdrag i vidare bemärkelse, få sin ersättning reducerad motsvarande den tid som läggs ned i uppdraget. Det är en nyhet mot dagens tillämpning, som innebär en försämring i form av minskad arbetslöshetsersättning för ett okänt antal sökande. Det kan röra sig om en stor variation av olika förtroendeuppdrag inom idrott, religiösa samfund, frivilligorganisationer m.m., där uppdragen inte sällan bedrivs på helger och kvällar d.v.s. som har karaktären av rena fritidssysselsättningar. Enligt kassan bör denna grupp inte omfattas av förslaget.

Unionens Arbetslöshetskassa

Jeanette Mandl
08-304 167 96

SO
Box 1110
111 81 Stockholm

Remiss: Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen

Vi är positiva till förslagen, som förenklar både för oss och för våra medlemmar.

Pension

Om förslagen om pension införs är det viktigt att vi får uppgifter från Pensionsmyndigheten (gällande ålderspension), respektive Skatteverket (gällande tjänstepension) så snabbt som möjligt, och regelbundet. Då kan vi justera avdraget, och på så sätt undvika att ersättning betalas ut felaktigt. Dessutom kan vi undvika sanktioner i form av uteslutning eller fränkännande av ersättning för de som har pension.

Gällande pension finns idag en föreskrift i IAFFS 2009:1 5 kap. 5 § – ett fastställt pensionsavdrag ska gälla till dess att:

- arbetslöshetskassan begär en *Anmälan om arbetslöshet*, eller att
- pensionen väsentligen har förändrats.

Föreskriften bygger såvitt vi förstår på pensionssystemets utformning på 1960-talet, med en särskild tabell. Förändrades pensionen aktualiserades en annan ruta i tabellen, och då var det en väsentlig förändring. Föreskriften är väldigt svår att tillämpa idag, eftersom det inte finns någon ledning utifrån dagens pensionssystem vad som är en väsentlig förändring. Om vi i framtiden får uppgifter snarast och regelbundet från Pensionsmyndigheten respektive Skatteverket kan föreskriften ändras så att vi alltid justerar gentemot det aktuella pensionsbeloppet.

Precis som kommittén skriver är det viktigt att tänka på slutsatserna i Pensionsåldersutredningen. Arbetslöshetsförsäkringen idag bygger på att det inte är möjligt att få ersättning vid fyllda 65 år eller senare:

- Du kan bara gå med i en arbetslöshetskassa innan fyllda 64 år (34 § LAK).
- Du utträder automatiskt ur arbetslöshetskassan när du fyller 65 år (36 § LAK).
- Rätten till ersättning upphör vid månadsskiftet före det att du fyller 65 år (22 § 4 st ALF).
- Vi har sett att det förekommer att våra medlemmar skrivs in i arbetsmarknadspolitiska program som ger rätt till aktivitetsstöd, där programmet fortsätter efter att medlemmen fyllt 65 år. Då kan vi inte skicka en signal om dagpenning enligt 5 § förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd, eftersom personen inte längre är medlem, och dessutom inte skulle ha rätt till arbetslöshetsersättning.

Förtroendevalda

Jämfört med 2011 års förslag omfattas inte längre de som har ett offentligt uppdrag som regleras i lag eller annan författning, som inte ger rätt till ledighet, se avsnitt 6.1. Det rör sig till exempel om gode män, kontaktpersoner och familjehem. De skyddas alltså inte om de har varit lediga från ett arbete för att utföra sitt uppdrag, innan arbetslösheten. Däremot påverkas även de av om kassakorten förändras så att förhinder del av dag kan anges. Tid som man

har varit förhindrad att arbeta på grund av familjehem är ändå överhoppningsbar enligt 16 § 4 p ALF.

Riksdagsledamöter är en grupp förtroendevalda som föreslås omfattas av förslaget. Vi noterar att det finns en särskild inkomstgaranti för riksdagsledamöter. De kan ha rätt till arbetslöshetsersättning, som inte ska samordnas med inkomstgarantin. Däremot ska inkomstgarantin samordnas med arbetslöshetsersättningen, enligt Kammarrätten i Stockholms dom den 26 juni 2001 i mål nr 8234-1999.

Arbetslöshetskassan Vision

Henrik Nordler